

Katolicy na całym świecie świętują Wielkanoc

Niedziela Wielkanocna z mszą świętą rezurekcyjną, odprawianą o świcie dla uczczenia zmartwychwstania Chrystusa, jest największym i najważniejszym świętem w kościele. W tym roku ze względu na epidemię koronawirusa i obostrzenia sanitarno-epidemiczne nie odbyły się procesje rezurekcyjne.

Uroczystości świąt Zmartwychwstania Pańskiego, określanych jako święta wielkanocne, odznaczają się wśród wiernych szczególną radością, ponieważ zmartwychwstanie Chrystusa jest symbolem Jego zwycięstwa nad grzechem i śmiercią.

Najświętszy Sakrament był niesiony w uroczystej procesji - pośród bicia dzwonów i pieśni wielkanocnych - trzykrotnie obnoszony jest wokół kościoła. Kiedyś rozpoczęciu mszy rezurekcyjnej towarzyszył huk armat. W obecnych czasach - wybuchy petard.

Rezurekcja odprawiana jest w niedzielę, w pierwszy dzień świąt, tradycyjnie o godz. 6 rano. W dawnych czasach nabożeństwo to odbywało się w Wielką Sobotę o północy. W czasach stanisławowskich, gdy niebezpiecznie było chodzić nocą po polskich ulicach, uroczystość przeniesiono na bardziej bezpieczną godzinę.

Jak podają historycy Kościoła, pierwsza wzmianka o mszy św. rezurekcyjnej pochodzi z X w., była ona odprawiona w Augsburgu w Niemczech. Obrzęd wywodzi się z misteriiów średniowiecznych; w Polsce spopularyzowali go prawdopodobnie bożogrobowcy - miechowici, czciciele męki Chrystusa i Jego zmartwychwstania, sprowadzeni z Jerozolimy do Miechowa ok. 1163 roku.

W Polsce obchody rezurekcyjne noszą nazwę Wielkanocy - na pamiątkę nocy z soboty na niedzielę, kiedy Jezus zmartwychwstał. Po angielsku święto to nazywa się Easter, a po niemiecku Oester - są to nazwy pochodzące od słowa "wschód". Teraz oznaczają one kierunek geograficzny, kiedyś oznaczały także - jak w polskim - wschód słońca. Zostało też w angielskim i niemieckim dawne znaczenie, czyli wzejście nowego dnia po nocy: zmartwychwstanie Jezusa po nocy jego śmierci.

W języku rosyjskim święto ma nazwę Pascha. Nazwa wywodzi się ze Starego Testamentu. Święto Paschy obchodzone było w Izraelu jako sakralna ucztą związana z ofiarowaniem baranka. Ucztą paschalną łączyła się z wydarzeniem historycznym - wyjściem z Egiptu, czyli domu niewoli, i stanowiła pamiątkę zbawczego czynu Jahwe. Chrześcijaństwo przeniosło tamtą tradycję na nowe wydarzenie: zmartwychwstanie Chrystusa.

Niedziela Zmartwychwstania Pańskiego jest pierwszym i najdawniejszym świętem w Kościele Katolickim, obchodzonym już w czasach apostołskich. Symbolicznym tego wyrazem jest świętowanie przez chrześcijan niedzieli jako Dies Dominica (Dzień Pański) co uwydatnia słowiańska nazwa niedzieli jako Woskriesienije (Zmartwychwstanie).

Wielkanoc jest świętem ruchomym (obchodzonym w pierwszą niedzielę po wiosennej pełni księżyca) i jest główną uroczystością roku liturgicznego, od której oblicza się kalendarz najważniejszych świąt kościelnych, jak: Wniebowstąpienie, Zesłanie Ducha Świętego i inne.

Z oktawą Wielkanocy związane są różnorodne zwyczaje świąteczne, m.in.: Dyngus, Emaus i Rękawka.

W tradycji ludowej poniedziałek wielkanocny znany jest jako śmigus-dyngus albo lany poniedziałek. Kiedyś były to dwa odrębne zwyczaje - śmigus oznaczał smaganie różgami po nogach i udach, zaś dyngus - oblewanie wodą i zbieranie datków stanowiących wielkanocny "okup".

Niedziela (12.04) jest również Niedzielą Palmową w Cerkwi. W tradycji prawosławnej święta Wielkanocne przypadają w tym roku tydzień po świętach katolickich, czyli w niedzielę 19.04.

oprac. Małgorzata Półtorak

Fot. Kościół pw. Przemienienia Pańskiego w Wasilkowie - Małgorzata Sawicka - UMWP w Białymstoku

